

Behoud Stiltegebiedenbeleid Noord-Holland!

Aan: Provinciale Staten Noord-Holland

Commissie Leefomgeving

Datum: 19 maart 2025

Geachte leden van Provinciale Staten,

Op 22 maart 2025 bespreekt u in de Commissie Leefomgeving scenario's voor het Stiltegebiedenbeleid van de Provincie Noord-Holland. Onder agendapunt 7a stelt GS voor om het stiltegebiedenbeleid voortaan samen te laten vallen met de bestaande natuurgebieden (NNN en N2000) en de concrete invulling over te dragen aan gemeenten – wat vanuit de provinciale verantwoordelijkheid beschouwd hetzelfde is als afschaffen.

Onze organisaties zijn dan ook niet overtuigd van de noodzaak om stiltegebieden af te schaffen, vanwege de preventieve werking, de gemeente-overstijgende problematiek én vanwege de verstoring voor mens én dier.

Stiltegebieden zijn belangrijk, juist in een drukbevolkte provincie

Juist in een drukke provincie als Noord-Holland hebben inwoners grote behoefte aan rust, stilte en groene ruimte om in te ontspannen. Stilte is van belang voor de gezondheid en het welbevinden van mensen, zo stelt onder meer de Gezondheidsraad. Uit enquêtes weten we dat de inwoners van Noord-Holland het beleven van rust en stilte in natuurlijke en natuurgebieden ook belangrijk vinden en waarderen.

De provincie neemt al decennia haar verantwoordelijkheid voor het borgen van stilte in het beleid door de aanwijzing van stiltegebieden. Ook in de nieuwe Omgevingswet staat genoemd dat de Provincie stiltegebieden moet aanwijzen. Het is en blijft dus een provinciale bevoegdheid.

Stilte overstijgt bovendien de gemeentegrenzen. Ook vanuit de praktijk is er daarom behoefte aan provinciaal beleid, waarin duidelijke regels zijn opgenomen welke de gemeentegrenzen overschrijden. Het terugbrengen van het stiltebeleid in Noord-Holland tot een klein aantal bestaande

natuurgebieden maakt het onmogelijk om structurele en incidentele lawaaioverlast tegen te gaan. Door het wegvallen van direct werkende regels wordt er straks per gemeente al dan niet bepaald of er festivals, motortourtochten of vuurwerkshows mogen worden gehouden. Ook regels over jetski's, landingen met helikopters, of paragliders met motoren gaan per overgebleven stiltegebied veranderen. Juist de direct werkende regels zijn helder voor burgers. Volledig overdragen van het beleid naar gemeentes leidt tot witte vlekken, moeilijk te begrijpen overgangen en een lappendeken aan regels.

Preventieve werking

Het belangrijkste argument van GS om het aantal stiltegebieden terug te brengen, is het gebrek aan handhavingscapaciteit. Daarnaast wordt er gewezen op het kleine aantal aangevraagde ontheffingen en de strenge normen welke voortkomen uit de milieuwetgeving. In het voorstel van GS is geen evaluatie opgenomen van het bestaande beleid. Er is hierdoor geen inzicht in de "preventieve werking" van stiltegebieden. Gemeenten gebruiken stiltegebieden preventief om bijvoorbeeld het landen van helikopters voor privédoeleinden af te wijzen, of om een muziekfestival op een andere locatie te houden. Het kleine aantal ontheffingen kan er ook op wijzen dat organisatoren op voorhand rekening houden met de stiltegebieden.

Alleen beschermen van NNN of Natura 2000 is niet voldoende: een breder gebied is noodzakelijk

In het voorstel van GS wordt er voor gekozen om de overgebleven stiltegebieden "zoveel mogelijk samen te laten vallen met NNN en Natura 2000". De huidige stiltegebieden vormen echter een belangrijke buffer rondom de natuurgebieden, waardoor het in de kern stil kan blijven. Tegelijkertijd zijn er een aantal Natura-2000 gebieden welke maar deels met een stiltegebied overlappen. Een voorbeeld hiervan is de Polder Zeevang.

In NNN-gebieden is rust en stilte vaak ook al een van de wezenlijke kenmerken en waarden. Het toevoegen van een stiltegebied geeft juridisch geen extra bescherming. De stiltegebieden rondom NNN zijn echter van groot belang, omdat het NNN geen externe werking kent. Er zijn veel gebieden waar het NNN niet aaneengesloten is, zoals in Waterland, de Weidse polders bij Bergen of de oostzijde van Texel. In andere huidige stiltegebieden is de rand van het NNN sterk rafelig, zoals in het Wormer- en Jisperveld of de Eilandspolder. Na het wegvallen van het stiltegebied zou dan precies tussen de NNN-gebieden een muziekfestival kunnen plaatsvinden, met alle ongewenste verstoring van dien.

Bij toetsing van een activiteit in een Natura 2000-gebied wordt alleen getoetst op verstoring van specifieke soorten en habitats, niet op de verstoring voor de hele natuur in het gebied. Dat biedt lang niet altijd genoeg bescherming om bijvoorbeeld een demonstratie met laagvliegende helikopters te voorkomen. Ook veel weidevogelleefgebieden binnen Beschermd Landschap kennen met het

wegvallen van de stiltegebieden geen bescherming meer tegen verstoring van geluid. Een voorbeeld hiervan is de polder de Ronde Hoep.

Uitgangspunt veranderen naar “ondersteunend aan de NNN en Natura 2000”

Onze organisaties willen dan ook voorstellen om het uitgangspunt te veranderen naar “de stiltegebieden moeten zoveel mogelijk ondersteunend zijn aan NNN en Natura 2000”. Als vervolgstap kan er per stiltegebied worden onderzocht of deze een zinvolle bijdrage levert aan de doelen van NNN en Natura 2000 of aan de rust in een gebied.

Dit biedt de ruimte voor maatwerk: een aantal stiltegebieden zou kunnen vervallen. Bijvoorbeeld omdat ze niet gelegen zijn bij of binnen de NNN of als Stiltegebied geen toegevoegde waarde hebben. Andere stiltegebieden als de Ronde Hoep of Waterland zijn juist van groot belang om de NNN te beschermen, en blijven dan gehandhaafd. Een beperkt aantal stiltegebieden als de Polder Zeevang kan zodanig worden aangepast dat ze een betere bijdrage leveren aan de bescherming van de Natura-2000 waarden.

Geef duidelijke instructieregels mee

Onze organisaties zien de complexiteit als het gaat om het aanwijzen van stiltegebieden, de uitvoering en handhaving van het stiltegebiedenbeleid. Er is veel verstoring in Noord-Holland, bijvoorbeeld door vliegtuiglawaai, lawaai van wegverkeer, van drones, van recreatie-activiteiten of van luidruchtige bezoekers. Ook zien we dat de handhaving niet altijd prioriteit kan krijgen bij de Omgevingsdiensten.

In het voorstel van GS is de keuze gemaakt om de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van beleidsregels geheel naar de gemeenten door te schuiven. Dit vinden wij wel erg gemakzuchtig. Stilte is en blijft een verantwoordelijkheid voor de Provincie en niet de gemeenten. De vraag is bovendien in hoeverre (kleine) gemeenten in staat zijn zelf beleid te ontwikkelen of willen ontwikkelen. Daarnaast zadelt GS de gemeenten die wel goed beleid willen ontwikkelen, met veel extra werk op. Werk dat maar één keer gedaan hoeft te worden als het provinciale Stiltegebiedenbeleid in één keer voor geheel Noord-Holland vastgesteld wordt.

Daarom onze oproep: stel als provincie duidelijke instructieregels op. In deze instructieregels kan een algemene zorgplicht voor gemeenten worden opgenomen en een verplichting om activiteiten in de gemeentelijke ruimtelijke plannen te reguleren. In een Leidraad Activiteiten in Stiltegebieden kan de provincie vervolgens aangeven welke activiteiten in een stiltegebied ongewenst zijn, en hoe andere activiteiten gereguleerd kunnen worden.

Samengevat vragen wij om de ligging van de stiltegebieden zodanig aan te passen dat ze de waarden van de NNN en Natura 2000 ondersteunen, om duidelijke instructieregels op te nemen in de Provinciale verordening en om gemeenten te ondersteunen met een Leidraad.

Laten we onze stilte koesteren!

Met vriendelijke groet,

■■■■■■■■■■ namens

Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland

Landschap Noord-Holland

Vereniging Natuurmonumenten

Voor vragen kunt u contact opnemen met:

■■■■■■■■■■

■■■■■■■■■■

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■